

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Örigenus Tōn Eis Tas Theias Graphas Exēgētikōn Apanta Ta Ellēnisti Heuriskomena

Cui idem præfixit Origeniana, Tripartitum opus, quo Origenis narratur vita,
doctrina excutitur, scripta recensentur

Origenes

Rothomagi, 1668

XIII. Cum, ne vitiaretur ab Aethiope, Idolis sacrificasset,

urn:nbn:de:hbz:466:1-25059

A veri 7, Origenis 43. Factum hoc à sanctissimis Episcopis in homine ditionis non suæ, sub testimonio Epistolæ Ecclesiastica, qua discedentem Demetrius fuerat profecutus; ut ad eum sui purgandi causa rescripsit Alexander, mansueto vir ingenio atque leni: cujus testem damus Hieronymum. Quamobrem Episcopi Ægypti & Alexandria in Synodica Epistola adversus Origenis doctrinam, *καταγορευθησαν αυτου κατ' ονομα των κληρικων της κωνσταντινης* & *μακρ' ομιλος αλεξανδρινης* agnoscunt. Quo magis miror scripsisse Photium, Alexandria Origenem profectum, abique proprii Episcopi consensu Presbyterij dignitatem suscepisse. Idem addit facti auctorem fuisse Theodotum, probatorem Alexandrum. Vt est, hoc dolore graviter exarsit Demetrius, & ex insigni Origenis gloria jamdiu in sinu collectum invidia virus totum evomuit, unde ingentes subinde concitati tumultus totam Ecclesiam in factiones dissipant. Nam primum Origenis castrationem, *mirifice* à se antea laudatam & probatam, publice disserere ac traducere cepit, Ecclesiam omnem adversus eum concitare, hunc honore Sacerdotij privare, & ab Ecclesia postremo communione segregare. Narrat quippe Photius geminam adversus eum coactam fuisse Synodum; quarum prior Episcopis aliquot, & Presbyteris constata, eum docendi munere abdicandum & Alexandria pellendum sanxit, Presbyterij dignitatem non abstulit; altera à Demetrio ex aliquot Ægypti Episcopis coacta Sacerdotij quoque honore exuendum decrevit. Huic Demetrii decreto consensisse univertum orbem, excepta Palaestina, Arabia, Phœnicia, & Achaia testificatur Hieronymus; nec propter dogmatum novitatem, errore sive invidia laudem virtutis ejus fuisse obtritam. Auctor quoque idem ipse est, non Presbyterio solum Origenem à Demetrio esse submotum, sed Ecclesiam etiam societate prohibitam, consentientibus in id Sacerdotibus; ut mihi verisimile fiat in Synodo à Demetrio collecta sancitum quoque illud fuisse. Sed jam antea patria excesserat eum coit Demetria illa Synodus, quemadmodum dicemus paulopost. Ita Achaia reversus Alexandriam Adamantius jam Presbyter, pristinisque intentus studiis, à proprio Episcopo sibi primum favente, deinde clam invidente, tum maximis ad invidiam odij factis accessionibus palam infenso agitatus, tandem defessus malis injuriæ concessit, patrisque sedibus excedere coactus est. Exilium quippe ipsi decernente Synodo, quod sibi praesentebat esse faciendum vel ingratis, sponte admittere maluit: cum praesertim ingravescentem invidiam ferre non posset. Sic enim conciliandi sunt, qui jactant sponte abiisse ipsum, D eum iis qui patria expulsum & exterminatum fuisse volunt.

XIII. Aliam exilij hujus causam affert Epiphanius, atque eximia florentem eruditionis ac sanctitatis laude Origenem, magistratum in se Alexandrinorum, Praefectorumque acuisse invidiam, & potentium inimicitias pro Christo appetivisse; & ab iis comprehensum aliquando in eam fuisse necessitatem adductum, ut vel Idolis sacrificandum sibi esset, vel Æthiopsis libidini corpus offerendum; qua rei indignitate commotum, virum omnia praestudio castitatis postputantem, tam leni se ac victo animo ostendisse, ut sacrificaturum se reciperet; nec id fecisse tamen, sed thus in manus ejus impositum ab adstantibus in ignem fuisse excussum: (addit Nicetas contigisse id, cum immutata sententia revocaret promissum, eoque stare detrectaret) hinc ipsum tanta aspersum esse infamia, ut Ecclesia depelleretur; cumque ludibria, & oculorum conjectum, quibus ut idololatra destinabatur, ferre non posset, invidiæ detestandæ gratia Casaream commigrasse. Constat certe ex eodem Epiphanio, dubitasse tantum Origenem idololatriamne admitteret, ad facinus non omnino pervenisse; quæ cum dubitatio crimen tamen ipsa sit, admissum humanitus peccatum tempectiva & salubri poenitentia emendasse; nec Petri lapsum solummodo, sed lacrymas etiam ac dolorem representasse. Quemadmodum autem Origeni ad hujusmodi flagitium praevitit Petrus, ita Marcellino Papa uterque: hunc enim templum Vestæ cum Diocletiano ingressum thus obtulisse ejus nomine inscripta Acta testantur. Quod fictum tamen & falsum esse contendit Augustinus adversus Petilianum Donatistam. Et ut verum sit, hunc martyrio paulopost summa constantia suscepto scelus reparasse certum est. Tam luculentis autem signis poenitentiam suam Origenes publice testatus est, ut ab otiosis subinde hominibus suppositus fuerit liber De poenitentia Origenis, quem in Apocryphorum censum Gelasius Papa retulit. Is tamen liber, ad quem pertineat Origenis lapsum, dubitavit Baronius: cujus enim sese criminis reum hoc libro peragit Adamantius, vix ad eam quam tractamus Epiphaniij historiam potest accommodari. Ac illud praecipue flagitium causæ fuisse existimo, quamobrem Sacerdotio & Ecclesia abdicatus fuerit: ea siquidem poena delicto hujusmodi Apostolicis Canonibus irrogatur. Nec mirum ab aliis ipsum Ecclesijs benigne fuisse susceptum: quanta enim indulgentia & caritate adhiberentur olim Christiani, qui post ejuratam infirmitate animi ac mollitie Christum poenitentia ducti ad meliorem mentem converterentur, discere licet ex Epistola Dionysij Alexandrini ad Fabium Episcopum Antiochenum, contra Novatam. Quod si suscepti tantum

Hieron. de
Script. Eccl.
in Orig. ad
Alexandro.
Phot. Cod.
118.

Phot. ibid.

Hieron. lib.
2. in Rufin.
cap. 5.

Epiph. Hav.
64. cap. 2.

Nicet. Theol.
or. hoc. fidei
l. 4. barst.

August. De
unic. bapt.
cap. 16.

Gelas. in
Cens. Rom.
Dec. 1. Par.
Dist. 15.
Bar. ad A.
N. 112.

apud Euseb.
lib. 6. Hist.
cap. 42.

ab Episcopo non suo Presbyterij fuisset reus, eum non tam severe tradaturum fuisse Demetrium credibile est, cum praesertim ipsius commendatione fretus ad eum se promovendi dignitatis gradum passus fuisset. Minime vero facti hujus narrationem ab Eusebio consulto praetermissam putem, ut idololatriae crimine liberaret Origenem, vel quod poenitentia elutum postmodo flagitium oblivioni tradendum putaret; sed quod res Origenis proprio & luculento Apologiae opere jam antea fuisset complexus, in Historia autem duceret esse obiter attingendas. Inde tacuit eximium illud, ac omni laude dignum Origenis facinus (quod in idem incidisse tempus memoriae mandavit Nicetas) quando juxta

Nicet. in Theol. orb. lib. 4. Her. 11.

Bar. ad A. 235. N. 10.

Aegyptiorum Sacerdotum morem a Gentilibus adrasus, ad fanum Serapidis Christianos omnes ad propugnandum Christi nomen clara voce concitavit. Falsam porro & confictam esse Origenianae idololatriae historiam, ac Epiphanio ab aliena manu insertam peritendit Baronius, plurimaeque congerit in eam sententiam, quae a Petavio erudite confutata habes in Animadversionibus Epiphaniensis. Rem alij tribuunt Decij temporibus. Haec infra expendemus accuratius: sed in antecessum asserimus neque nos horum opiniononi, vel Baronij conjecturae assentiri posse. Fidei quoque integritatem in libris plerisque, ac eo praesertim qui est De principiis, ab Origene violatam id temporis conquestum fuisse Demetrium consentaneum est, quippe qui omnia adversus eum argumenta studiosse colligeret. Alexandria itaque eliminatus Origenes Caesarem Stratonis concessit, ibique sedem fixit, anno aetatis 46, Christi 231. Alexandri Severi 10; vel ut est in nonnullis Eusebij Codicibus, & in quibusdam Eusebiani Chronici exemplaribus, anno Alexandri 12: vel 11, ut habet Scaligeriana Chronici hujus editio. Ex his hallucinatum liquet Epiphanium, qui Origenem imperante Decio Alexandriae claruisse scripsit, cum nunquam eum posthac illuc regressum fuisse constet. Quapropter concedo in Petavij sententiam, Severi nomen Decij nomine perperam ab Epiphanio commutatam opinantis. Vehementius etiam hallucinatum constat Abrahamum Sculterum, qui Origenem narrat, postquam Alexandria exiit ut amulius cederet, eo revocatum omnes facrae Scripturae libros illustrasse Commentariis.

Euseb. Her. 6. cap. 1. Petav. Animad. in Epiph. tom. 1. Abr. Scult. in Metaph. Theol. Petav. lib. 6. cap. 1.

XIV. Confugit ergo Caesarem ad Theodotum, benigneque ab eo & liberaliter exceptus, & ab omnibus in uris & contumelijs prohibitus est. Hinc nova suffusus malevolentia Demetrius Aegypti Episcopus, ut dixi, in Synodum cogit, Origenemque Presbyterio abjudicat, & ab Ecclesiae societate sejungit, universo propemodum orbe decretum approbante & confirmante. Ardentes quoque in eum & aculeatas quoquo versus disseminavit literas: sed hominis iracundiae simul & vitae, eodem, ut videtur, quo discessit Origenes anno, finem matura mors posuit, in ejusque episcopatum Heraclas successus est. Haec eo ordine narrat Eusebius in Historia, quo a nobis descripta sunt; aliter in Chronico, in quo Demetrii mors Origenis exitum toto biennio praevertit, quod neutiquam stare potest.

XV. Certe, ne quid dissimulem, Gennadius in libr. de vir. illustr. scribit Theophilum Alexandrinum Episcopum tradidisse non a se Origenem primum, sed ab antiquis Patribus, & maxime Heracla fuisse ex a Presbyterio ejectum, & de Ecclesia pulsum, & de civitate fugatum. Idem habet Scriptor vitae S. Pachomij, & Epistola Synodica Episcoporum Aegypti, cujus fragmentum affert Iustinianus in Epistola ad Menam. Verba haec sunt: ἀρχαίως ἔδυνεν Ἐρακλῆς ἐπιτομὴν ἡμετέραν, ὁ κατὰ τοὺς μακαρίους Ἡρακλῆα ὁ ἐπίσκοπος, ὁ ὡς ἀπόστολος ἡ ἀμνημονεύουτος ἐπιτομὴν τῆς ἐκκλησίας ἡμετέρας, ἐν μισοῦ τῶν κατὰ οὐρανὸν τῶν ἐκκλησιῶν, ὡς τὸ πνεῦμα ἔδειξε διὰ ἀδελφίας. Cum enim impias orationes habere coepisset, beatae memoriae Heraclas Episcopus, qui tunc florebat, tanquam arator, & vinitor veritatis studiosus Ecclesiastici agri, eum a medio pulchre secessit, sic tanquam vere malum zizaniam evellit. Quibus alia causa cur expulsus fuerit Origenes praeter superiores asseritur. Est simile quidpiam apud Petrum Alexandrinum Episcopum in Mystagogia, cujus particulam quoque recitat Iustinianus in eadem Epistola: τὸ δὲ ἐπειρὸν, ἡμετέρας τῆς ἐκκλησίας τῶν μακαρίων ἐπίσκοπων, ὁ ὡς ἀπόστολος ἡ ἀμνημονεύουτος ἐπιτομὴν τῆς ἐκκλησίας ἡμετέρας, ὁ κατὰ τοὺς μακαρίους Ἡρακλῆα ὁ ἐπίσκοπος, ὁ ὡς ἀπόστολος ἡ ἀμνημονεύουτος ἐπιτομὴν τῆς ἐκκλησίας ἡμετέρας, ἐν μισοῦ τῶν κατὰ οὐρανὸν τῶν ἐκκλησιῶν, ὡς τὸ πνεῦμα ἔδειξε διὰ ἀδελφίας. Quales tentationes ab insano Origene passus sunt, eorum & dissidia sereret in ecclesia, quae ad hanc usque diem turbas in ea excitantur? Denique Eusebius, ut iam a me notatum est, in Chronico Origenem exulasse fingit, biennio postquam Episcopus creatus est Heraclas. Facile equidem existimo Demetrii adversus Origenem decreto adstipularum fuisse Heraclam adhuc Presbyterum, & simul ut Episcopatum adeptus est, decessoris sui confirmasse Edictum, & quominus restitueretur in integrum Origenes impedivisse: ait quippe Photius Cod. 118. Edicto Demetrii subscripsisse quorquos ipsi Origeni antea suffragati fuerant. Verum persuaderi non possum jam tum obiisse Demetrium, cum Alexandria dejectus est Origenes, & cur expelleretur auctorem fuisse Heraclam, contra Eusebiana historiae testimonium, & Hieronymi libr. 2.